

1. Стрільчук Ю.І. Імплементация інноваційних підходів банківського кредитування населення в Україні / Ю.І. Стрільчук // Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку: зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. конф. (29–30 березня 2016 року). – К., 2016. – С. 56–58. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/19041>.

2. Berger SC, Gleisner F. Emergence of financial intermediaries in electronic markets: the case of online P2P lending. Business Research. 2009

3. P2P кредитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://financer.com/ua/zaoshhadzhennya-ta-investyciyi/p2p-kredytuvannja/>

Охрименко І.Б.

*доцент кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

ВПРОВАДЖЕННЯ І РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПОСЛУГ У БАНКІВСЬКОМУ СПОЖИВЧОМУ КРЕДИТУВАННІ

Одним з найбільш перспективних напрямків оздоровлення української економіки, наповнення споживчого ринку товарами та послугами, створення нових робочих місць є розвиток інновацій у всіх галузях. Не є винятком і фінансово-банківська сфера. Фінансово-банківська криза в Україні поступово минає, і банкам, що залишаються на ринку, необхідно прилаштовуватись функціонувати у новому, високо конкурентному середовищі. У сучасних умовах цифрової економіки жоден банк не зможе бути конкурентним без діджиталізації своїх послуг і впровадження інновацій у бізнес-процеси. Очевидним є те, що банківське обслуговування сучасної клієнтури, в цілому, і кредитування, зокрема, має розвиватися від простого до складного, тобто, теж інноваційно.

Як інституціональні інвестори саме банки є чи не головним (особливо в умовах України) елементом інноваційної інфраструктури і мають забезпечувати задоволення потреб суб'єктів економіки у інноваційних банківських послугах. Як особливі фінансові посередники саме вони являються основним джерелом фінансових новацій, завдяки яким розширюються можливості пропозиції грошей, інвестування заощаджень і впливу грошово-кредитної системи на економічні процеси.

Різноманітність банківських інновацій у сучасній банківській діяльності відображається їх класифікацією, яка має як загальні, так і особливі риси, що притаманні лише діяльності окремих країн. У світовій банківській практиці виділяють наступні групи інновацій, що об'єднані спільністю їх цілей: нові послуги, що пов'язані з розвитком грошового ринку, послуги з управління готівкою, інновації у традиційних сегментах ринку позичкових капіталів. Загальні категорії банківських інновацій відображають найбільш суттєві властивості окремих видів банківських продуктів і послуг.

У світовій практиці зазвичай виокремлюють наступні види банківських інновацій:

- інновації у нових сферах грошового ринку, таких як ринки комерційних цінних паперів, фінансових ф'ючерсів, фінансових опціонів, цінних паперів, що не котируються на ринку;

- управління готівкою і використання нових інформаційних технологій, віддалений банкінг, мобільний банкінг тощо;

- послуги фінансового посередництва, що направлені на зниження операційних витрат і більш ефективного управління активами і зобов'язаннями, наприклад, депозитні сертифікати, депозитні рахунки грошового ринку тощо;

- нові продукти у традиційних сегментах ринку капіталів, наприклад, інструменти з плаваючою процентною ставкою, свопи, облігації з глибоким дисконтом тощо, а також інструменти грошового ринку, що мають характеристики, як капіталу, так і кредитних ресурсів (облігації участі, сертифікати інвестицій тощо) [1, с.132].

На нашу думку, для сучасних потреб української економіки найбільшої актуальності мають банківські інновації кредитно-інвестиційного характеру. Розвиток інноваційної спрямованості економіки і підвищення інноваційної активності господарюючих суб'єктів напряму пов'язані, у першу чергу, з інвестиціями. Вихід з фінансово-економічної кризи, а також подальший розвиток і модернізація економіки України в значній мірі залежать від достатності й доступності фінансових ресурсів для підприємств, а також достатнього платоспроможного попиту від споживачів товарів і послуг, що у сучасній економіці значно залежить від розвитку споживчого кредитування.

Стосовно безпосередньо банківського кредитування, в тому числі споживчого, інноваціями слід вважати реалізацію у господарській практиці результатів досліджень і розробок у вигляді нових банківських продуктів і послуг, нових методів обслуговування клієнтів, нових технологій в інформаційно-технічній взаємодії зі споживачами кредитних послуг, нових принципів управління кредитним ризиком, в тому числі, нових принципів і підходів щодо оцінки кредитоспроможності клієнтів, виходу на нові сегменти кредитного ринку. При цьому, важливим завданням кредитно-інвестиційних інновацій банків є забезпечення втілення новітніх інструментів дослідження та автоматизації банківських технологій зі вдосконаленням наявних і створенням та просуванням нових банківських послуг, поліпшення якості обслуговування клієнтів, що сприятиме задоволенню потреб клієнтів, забезпеченню фінансової стійкості та конкурентоспроможності вітчизняних банків.

Інновації в сфері банківського кредитування останні десятиліття були пов'язані з розширенням кола суб'єктів та цілей кредитування, вдосконаленням процедур надання кредитів та створенням певної інституційної «зовнішньої інфраструктури», спрямованої на мінімізацію кредитних ризиків [2].

За цей час основними інноваційними кроками банків України безпосередньо в сфері споживчого кредиту стало створення нових продуктів і процедур, у тому числі, використання кредитних карток. Сьогодні споживчий кредит в Україні вже поширився на фінансування таких нових напрямків потреб як: медичне обслуговування, відпочинок тощо. Такі кредити видаються, як правило, на невеликі суми, тому: вони є бланковими, мають невеликий пакет документів, не передбачають первинного внеску, а їх ризики компенсуються за рахунок

процентної ставки. Проте таких цільових кредитів серед споживчих в Україні ще дуже мало. Як правило, населення задовольняє подібні споживчі потреби (пов'язані з покращенням здоров'я, відпочинком, туризмом, хобі) беручи так звані «безцільові» кредити. Такі («безцільові») кредити мають тенденцію до збільшення, проте вони можуть створювати додаткові загрози кредиторам щодо їх вчасного повернення, які пов'язані зі слабкою мотивацією позичальника щодо погашення кредиту. Тому, вважаємо, що продуктова лінійка сучасного банку не повинна обмежуватися «безцільовими» і «цільовими» кредитами на задоволення вітальних і матеріальних потреб населення, а у споживчих кредитних продуктах має бути більше цільових кредитів, що задовольнятимуть реалізацію її емоційних, культурних, інтелектуальних потреб. Крім кредитів на навчання це можуть бути кредити пов'язані з реалізацією цілей творчого й емоційного розвитку людини. Наприклад цільовий кредит для туриста чи рибалки. Ступінь доцільності отримання подібного кредиту позичальником більша, тому вищою є й мотивація його повернення. Виходячи з вітчизняного та зарубіжного досвіду рекомендуємо банкам у своїх продуктах скорочувати частку готівкових коштів при видачі й погашенні кредитів і залучати населення до кредитів на основі використання кредитних карт і застосуванні овердрафту. Це сприяє зменшенню витрат обігу й посилить контроль банку за цільовим використанням кредитів.

Водночас, продуктовий ряд споживчих кредитів у різних банків може значно різнитися. Якщо банк обрав чітко виражену стратегію фокусування на сегмент роздрібного кредитування, його продуктова лінійка може включати найширший перелік продуктів і послуг. Водночас, особливо важливим стає вивчення й врахування реальних і кількісних, і якісних особливостей попиту на споживчі кредити. Крім того, цим банкам доцільно розробляти й проваджувати унікальні продукти (ті ж самі продукти на реалізацію хобі тощо), які б підкреслили винятковість кредитного обслуговування й зміцнювали позиції на ринку. У банків, що обирають стратегії диференціації, продуктова лінійка споживчих кредитів, зазвичай, може бути коротшою. На початку XXI століття фінансова глобалізація принесла інновації, які, в тому числі, змінили формат продажу споживчих кредитів. Згідно дослідження британської компанії Datamonitor серед основних напрямів інноваційної діяльності банків у споживчому кредитуванні сьогодні виділяються: створення специфічних продуктів; вдосконалення ціноутворення та розроблення більш гнучких процедур погашення кредитів; охоплення нових сегментів споживачів (молодь, пенсіонери, тощо); використання сучасних каналів продажу, таких як мобільний зв'язок та соціальні сайти в Інтернеті [3]. Банки, які хочуть займати стійкі позиції на ринку й одночасно досягти певного рівня ефективності операцій, мають обов'язково це враховувати. Серед різних форматів продажу споживчих кредитів окремо відмітимо доцільність застосування банками таких сучасних інноваційних форматів як кредит по телефону або засобом інтернет-зв'язку.

Високі витрати на організацію споживчого кредитування також окремо актуалізують проблему технологічного супроводження оформлення й видачі кредитів, зокрема, розробку програмного забезпечення процесу кредитування. Тому, не зважаючи на те, що технологічне вдосконалення кредитного процесу пов'язане зі збільшенням разових витрат, саме ті банки, що матимуть у

розпорядженні найбільш ефективні (технологічні) системи надання послуг, матимуть конкурентні переваги й зменшення загальних витрат у майбутньому.

Література:

1. Степура А.Т. Банківські інновації: сутність та значення у кредитуванні малого і середнього бізнесу. А.Т. Степура // Причерноморські економічні студії. Вип. 14 – 2017. С. 131-135.

2. Продуктова політика банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://zavantag.com/docs/487/index-340370.html>

3. Єгоричева С. Б. Банківські інновації : [навч. посіб.] / С. Б. Єгоричева - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 208 с.

Павлюк М.В.

«Економічна кібернетика», 2 курс

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник – к.е.н., асистент кафедри банківської справи Стрільчук Ю.І.

ІННОВАЦІЇ В СФЕРІ БАНКІВСЬКИХ ТА ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: РЕАЛІЇ ТА МАЙБУТНЄ

Сучасний технологічний процес є настільки швидкоплинним, що те, що ще вчора було для нас дивиною, сьогодні вже є повсякденністю. Кожен день народжується щось більш дивовижне і досконале. Технологічний процес в кредитній, банківській і фінансовій сферах теж не стоїть осторонь. У сучасних умовах впровадження інновацій є не тільки найважливішим фактором структурних перетворень в економіці, але й рушійною силою змін на ринку банківських послуг.

Інновації, що запроваджуються в банківському середовищі, мають ряд особливостей:

1. Банківські установи знаходяться під впливом системи регулювання та нагляду, що обмежують процес впровадження інновацій.
2. Значна частина банківських інновацій є рішеннями, які запозичені із інших сфер суспільного виробництва, або викликані змінами у запитах клієнтів.
3. Головним інструментом захисту інтелектуальної власності на інноваційні об'єкти банку є не патентний захист, а ноу-хау і авторські права.
4. Банківські інновації базуються на прикладних, а не на фундаментальних наукових дослідженнях, що значно скорочує рівень витрат на інноваційну діяльність банків [1].

На сучасному етапі в банківську сферу вже впроваджено ряд інновацій:

о Розрахунки за допомогою безконтактних платежів.

Сучасні технології безконтактних розрахунків (MasterCard, PayPass і Visa payWave) надають можливість проводити операції, піднісши пластикову картку до терміналу. Більшість українських торгових мереж, у тому числі громадського харчування та автозаправних станцій, підтримують технологію PayPass[6].

о Спрощені грошові перекази і платежі.